

Давр ва иқтисодиёт

Янгича иқтисодий муносабатлар концепцияси жамият аъзолари – замондошаримиз оғнини унга етмис йилдан зиёд муддат сингдирилган умумхалк (давлат) мулки деган соҳта нутқи назарлардан тозалаши хизмат килди. Мулкчилик муносабатларини тубдан ислоҳ килиш Узбекистон Республикаси иқтисодиётидаги башланган ўзгариши ва янгиланиш жараёнларидаги асосий масалага айланди. Бозор иқтисодига баркарор утиш учун мулкчиликнинг хилма-хил шакллари жамият хаётига жойий этилиси мухим вазифалардан бири. Мустакил мамлакатимизнинг асосий Комиссия бу мақсад уз маддасида: «Бозор муносабатларини ривожлантириша қартилган Узбекистон иқтисодиётининг негизини хилма-хил шаклларидаги мулк ташкил этади», дейилади.

Хўш, мулкчилик муносабатларининг моҳияти нишад?

Мулкчилик тушунчаси, аввало, ижтимоий-иктисодий муносабатларни белгилайди ва ижтимоий-иктисодий туизмланинг асосини ташкил этади. Бинобарин, у иқтисодий тушунча сифатида намоён бўлади.

Шу сабабли Узбекистон раҳбарияти мустакилликнинг дастлаби қадамлари сифатида мамлакатимизда объектив равишда шаклланни, жамият хаётига сингиб бораётган янгина ижтимоий-иктисодий муносабатларни хукукий хужжатлар орқали конунан мустаҳкамлашга алоҳида ётибкор қардат. Натижада мулкчилик муносабатларни хукукий муносабатларни бўлан гўнгунлашаш бошлади, мулкчилик хукукий тамомий сифатидаги намоён бўлшичи кучайб ғорди ва эндилида жамият ижти-

(Давоми. Боши 1-бетда).

мой-иктисодий ривожлантишининг кудратли меҳвига айланмоқда.

Шундай килиб, бугун Узбекистонда мулкчилик, биринчидан, янгиланётган жамият аъзоларининг мулк – нарсалар ва бойлика, иккинчидан, ана шу мулк билан боғлик ҳолда бир-бирларига муносабат-

бораётир. Бунда мулк эгаси янги-янги иш жойлари ташкил килиб, ёлланма меҳнатдан кенг фойдаланмоқда. Натижада, мулкка якка эгалик килиш кўлами кенгайиб бораётир ва мулкчиликнинг замонавий тури – кўшма-хиссодарлик асосидаги мулкчилик тараққиётини-

масаласи эканлиги мана шу жиҳатдан ҳам кўриниб турибди.

Ўзбекистон жамияти ислочида килишнинг мутлақа янги сифат боскичига кўтарилиди. Бозор муносабатларининг шаклланётганинг замонавий тури – кўшма-хиссодарлик асосидаги муносабатларини сифининг юзага келаетгандиги буғунги жа-

хўжаликларнинг яхлитлиги сакланиб қолади, ирригация-мелiorация тизимишнинг ахволини яхшилаб бориш имконияти туғилади. Иккинчидан, пай эгалари учун кўшимча даромад омиллари ва манбалари юзага келади. Бунинг ёрқин кўринишини соғ фойдаладан ажратиладиган

чи кичик-кичик ер майдонларида муввафқиятли

ривожлантириш мумкин эмас. Тўғри, мамлакатимизда дехон хўжаликлири учун кичик механизмлар ишлаб чиқариш кенгайиб бормоқда. Лекин, Америка ва бошقا мамлакатларда қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини ташкил этиш тажрибаси шуни кўрсатадиги, майда хусусий хўжаликлар ҳамиша ҳам кутилган самара-ни бермайди. Буни ўз вактида Юртошомиз ҳам алоҳида таъқидлаб, бизнинг ўзига ҳос шароитпомизда ер олди-сотди объекти бўлиши мумкин эмаслигини каттийиравшида кўрсатиб ўтган эди.

Албатта, Узбекистонда қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида фойдаланимийдиган ерларга хусусий эгалик килиш ва ундан фойдаланиши кунун билан ҳал қилинган. Шу боис, бизда ерларни иншоатлари билан биргаликда сотиш, якка тартибдаги курилишлар учун ер участкалари сотиш, ерга эгалик хукукини сотиш кенгравишида қўлланимоқда. Шу сабаб қишлоқда майда ишлаб чиқаришингиз сабозат-полис маҳсулотлари етишириш, чорвачилик, боғдорчилик сингари кўринишлари хусусий мулк эгалари томонидан тўла равишда амалга ошириши мумкин. Энг муҳими, ягона занжир – ишлаб чиқариши, кайта ишлаб, сотиш тизимида ишлашга ўрганмок лозим. Факат мулкчилик масалалари билан бўлгилади. Сурорладиган дехончилик шароитларида ерга якка тартибда хусусий эгалик килиш хўжаликларро ирригация тизимлари мажмумининг бирлиги билан зиддиятга киришиди. Иккинчи жиддий сабаб эса, мамлакатимизда қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини ташкил этиши ва иқтисодиётини ўзига ҳос хусусиятларга эгалигидир. Чунончи, ширкатларда муйайн жамғармалар шакллантирилиб, қишлоқда ижтимоий ўзгаришилар, тупрок, хосилдорларни ошириш, мелиорация ишларини олиб бориш шу хисобдан бажарилади. Ширкатларда ишлаб чиқариши, кайта ишлаш ва сотиш пировард натижада бир занжирни ташкил этишини буғунги тажриба яққол кўрсатмоқда.

Республикамизда амалга оширилаётган иқтисодий ислочотлар сўнгги кезларда жамият ва давлат бошқарувини эркинлаштириш жараёнини, инвестицияларни жайл этишини тақомиллаштиришини тақозо эти. Юртошибиз мазкур масаланинг дозларб ҳақанинги кайд этган холда республикамиз тараккютини иқтисодиётда тарбияни ўзгаришидан амалга ошириши бу жараённинг ўзвий кисми эканлигини алоҳида тақидлади.

Жаҳон тажрибасига назар ташласак, кўпиган ривожлантиранг давлатлар хорижий инвестицияларни жайл этишида даставал иқтисодий ўшиш учун тарбияни ўзгаришиларни бош мезон сифатида белгиландар. Иқтисодини ўзгаришириш ва хорижий инвес-

тицияларни жайл этишини тақомиллаштиришини тақозо эти. Юртошибиз мазкур масаланинг дозларб ҳақанинги кайд этган холда республикамиз тараккютини иқтисодиётда тарбияни ўзгаришидан амалга ошириши бу жараённинг ўзвий кисми эканлигини алоҳида тақидлади.

Жаҳон тажрибасига назар ташласак, кўпиган ривожлантиранг давлатлар хорижий инвестицияларни жайл этишида даставал иқтисодий ўшиш учун тарбияни ўзгаришиларни бош мезон сифатида белгиландар. Иқтисодини ўзгаришириш ва хорижий инвес-

тицияларни жайл этишини тақомиллаштиришини тақозо эти. Юртошибиз мазкур масаланинг дозларб ҳақанинги кайд этган холда республикамиз тараккютини иқтисодиётда тарбияни ўзгаришидан амалга ошириши бу жараённинг ўзвий кисми эканлигини алоҳида тақидлади.

Жаҳон тажрибасига назар ташласак, кўпиган ривожлантиранг давлатлар хорижий инвестицияларни жайл этишида даставал иқтисодий ўшиш учун тарбияни ўзгаришиларни бош мезон сифатида белгиландар. Иқтисодини ўзгаришириш ва хорижий инвес-

тицияларни жайл этишини тақомиллаштиришини тақозо эти. Юртошибиз мазкур масаланинг дозларб ҳақанинги кайд этган холда республикамиз тараккютини иқтисодиётда тарбияни ўзгаришидан амалга ошириши бу жараённинг ўзвий кисми эканлигини алоҳида тақидлади.

Жаҳон тажрибасига назар ташласак, кўпиган ривожлантиранг давлатлар хорижий инвестицияларни жайл этишида даставал иқтисодий ўшиш учун тарбияни ўзгаришиларни бош мезон сифатида белгиландар. Иқтисодини ўзгаришириш ва хорижий инвес-

тицияларни жайл этишини тақомиллаштиришини тақозо эти. Юртошибиз мазкур масаланинг дозларб ҳақанинги кайд этган холда республикамиз тараккютини иқтисодиётда тарбияни ўзгаришидан амалга ошириши бу жараённинг ўзвий кисми эканлигини алоҳида тақидлади.

Жаҳон тажрибасига назар ташласак, кўпиган ривожлантиранг давлатлар хорижий инвестицияларни жайл этишида даставал иқтисодий ўшиш учун тарбияни ўзгаришиларни бош мезон сифатида белгиландар. Иқтисодини ўзгаришириш ва хорижий инвес-

тицияларни жайл этишини тақомиллаштиришини тақозо эти. Юртошибиз мазкур масаланинг дозларб ҳақанинги кайд этган холда республикамиз тараккютини иқтисодиётда тарбияни ўзгаришидан амалга ошириши бу жараённинг ўзвий кисми эканлигини алоҳида тақидлади.

Жаҳон тажрибасига назар ташласак, кўпиган ривожлантиранг давлатлар хорижий инвестицияларни жайл этишида даставал иқтисодий ўшиш учун тарбияни ўзгаришиларни бош мезон сифатида белгиландар. Иқтисодини ўзгаришириш ва хорижий инвес-

тицияларни жайл этишини тақомиллаштиришини тақозо эти. Юртошибиз мазкур масаланинг дозларб ҳақанинги кайд этган холда республикамиз тараккютини иқтисодиётда тарбияни ўзгаришидан амалга ошириши бу жараённинг ўзвий кисми эканлигини алоҳида тақидлади.

Жаҳон тажрибасига назар ташласак, кўпиган ривожлантиранг давлатлар хорижий инвестицияларни жайл этишида даставал иқтисодий ўшиш учун тарбияни ўзгаришиларни бош мезон сифатида белгиландар. Иқтисодини ўзгаришириш ва хорижий инвес-

тицияларни жайл этишини тақомиллаштиришини тақозо эти. Юртошибиз мазкур масаланинг дозларб ҳақанинги кайд этган холда республикамиз тараккютини иқтисодиётда тарбияни ўзгаришидан амалга ошириши бу жараённинг ўзвий кисми эканлигини алоҳида тақидлади.

Жаҳон тажрибасига назар ташласак, кўпиган ривожлантиранг давлатлар хорижий инвестицияларни жайл этишида даставал иқтисодий ўшиш учун тарбияни ўзгаришиларни бош мезон сифатида белгиландар. Иқтисодини ўзгаришириш ва хорижий инвес-

тицияларни жайл этишини тақомиллаштиришини тақозо эти. Юртошибиз мазкур масаланинг дозларб ҳақанинги кайд этган холда республикамиз тараккютини иқтисодиётда тарбияни ўзгаришидан амалга ошириши бу жараённинг ўзвий кисми эканлигини алоҳида тақидлади.

Жаҳон тажрибасига назар ташласак, кўпиган ривожлантиранг давлатлар хорижий инвестицияларни жайл этишида даставал иқтисодий ўшиш учун тарбияни ўзгаришиларни бош мезон сифатида белгиландар. Иқтисодини ўзгаришириш ва хорижий инвес-

тицияларни жайл этишини тақомиллаштиришини тақозо эти. Юртошибиз мазкур масаланинг дозларб ҳақанинги кайд этган холда республикамиз тараккютини иқтисодиётда тарбияни ўзгаришидан амалга ошириши бу жараённинг ўзвий кисми эканлигини алоҳида тақидлади.

Жаҳон тажрибасига назар ташласак, кўпиган ривожлантиранг давлатлар хорижий инвестицияларни жайл этишида даставал иқтисодий ўшиш учун тарбияни ўзгаришиларни бош мезон сифатида белгиландар. Иқтисодини ўзгаришириш ва хорижий инвес-

тицияларни жайл этишини тақомиллаштиришини тақозо эти. Юртошибиз мазкур масаланинг дозларб ҳақанинги кайд этган холда республикамиз тараккютини иқтисодиётда тарбияни ўзгаришидан амалга ошириши бу жараённинг ўзвий кисми эканлигини алоҳида тақидлади.

Жаҳон тажрибасига назар ташласак, кўпиган ривожлантиранг давлатлар хорижий инвестицияларни жайл этишида даставал иқтисодий ўшиш учун тарбияни ўзгаришиларни бош мезон сифатида белгиландар. Иқтисодини ўзгаришириш ва хорижий инвес-

тицияларни жайл этишини тақомиллаштиришини тақозо эти. Юртошибиз мазкур масаланинг дозларб ҳақанинги кайд этган холда республикамиз тараккютини иқтисодиётда тарбияни ўзгаришидан амалга ошириши бу жараённинг ўзвий кисми эканлигини алоҳида тақидлади.

Жаҳон тажрибасига назар ташласак, кўпиган ривожлантиранг давлатлар хорижий инвестицияларни жайл этишида даставал иқтисодий ўшиш учун тарбияни ўзгаришиларни бош мезон сифатида белгиландар. Иқтисодини ўзгаришириш ва хорижий инвес-

тицияларни жайл этишини тақомиллаштиришини тақозо эти. Юртошибиз мазкур масаланинг дозларб ҳақанинги кайд этган холда республикамиз тараккютини иқтисодиётда тарбияни ўзгаришидан амалга ошириши бу жараённинг ўзвий кисми эканлигини алоҳида тақидлади.

Жаҳон тажрибасига назар ташласак, кўпиган ривожлантиранг давлатлар хорижий инвестицияларни жайл этишида даставал иқтисодий ўшиш учун тарбияни ўзгаришиларни бош мезон сифатида белгиландар. Иқтисодини ўзгаришириш ва хорижий инвес-

тицияларни жайл этишини тақомиллаштиришини тақозо эти. Юртошибиз мазкур масаланинг дозларб ҳақанинги кайд этган холда республикамиз тараккютини иқтисодиётда тарбияни ўзгаришидан амалга ошириши бу жараённинг ўзвий кисми эканлигини алоҳида тақидлади.

Жаҳон тажрибасига назар ташласак, кўпиган ривожлантиранг давлатлар хорижий инвестицияларни жайл этишида даставал иқтисодий ўшиш учун тарбияни ўзгаришиларни бош мезон сифатида белгиландар. Иқтисодини ўзгаришириш ва хорижий инвес-

тицияларни жайл этишини тақомиллаштиришини тақозо эти. Юртошибиз мазкур масаланинг дозларб ҳақанинги кайд этган холда республикамиз тараккютини иқтисодиётда тарбияни ўзгаришидан амалга ошириши бу жараённинг ўзвий кисми эканлигини алоҳида тақидлади.

Жаҳон тажрибасига назар ташласак, кўпиган ривожлантиранг давлатлар хорижий инвестицияларни жайл этишида даставал иқтисодий ўшиш учун тарбияни ўзгаришиларни бош мезон сифатида белгиландар. Иқтисодини ўзгаришириш ва хорижий инвес-

тицияларни жайл этишини тақомиллаштиришини тақозо эти. Юртошибиз мазкур масаланинг дозларб ҳақанинги кайд этган холда республикамиз тараккютини иқтисодиётда тарбияни ўзгаришидан амалга ошириши бу жараённинг ўзвий кисми эканлигини алоҳида тақидлади.

